

Ekonomisk statistik och analys
Marcus Lundgren

Möte i användarrådet för ekonomisk statistik 15 maj 2025

Närvarande:

Lena Sellgren, Business Sweden, ordförande
Torbjörn Isaksson, Nordea
Liv Hakimi Fard, Riksbanken
Ellen Khan (ersatte Erik Spector), Teknikföretagen
Ylva Hedén Westerdahl, Konjunkturinstitutet
Henrik Siverbo, Finansdepartementet
Andrea Femrell, Näringslivets regelnämnd
Henrik Larsson, Finansinspektionen
Anders Bergvall, Handelsbanken
Ann-Sofie Öberg, Ekonomistyrningsverket
Mattias Bruér, Riksgälden
Marcus Jansson, Konjunkturinstitutet

Från SCB:

Per Andreasson, ESA/NUP/LEDN
Mattias Björling, ESA/BFN/LEDN
Marcus Lundgren, sekreterare, ESA/NUP/NS
Björn Forssell, ESA/NUP/INF
Karl Sahlberg, ESA/NUP/INF
Sebastian Rask, ESA/NUP/NS
Olof Landberg, ESA/NUP/NS
Love Sintring, ESA/MS/SSF
Anna Björk, D/REG/FG

Frånvarande:

Pär Hansson, Tillväxtanalys
Pernilla Johansson, Swedbank
Lalaina Hirvonen, Riksdagens utredningstjänst

1 Mötet öppnas

Mötet öppnades och inleddes med en presentationsrunda.

2 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter på föregående mötesanteckningar.

4 Information från SCB och rådets medlemmar

Torbjörn Isaksson (Nordea) nämnde att det är mycket arbete med makrofrågor nu. De har fått en ny medarbetare från Finansdepartementet. En ny konjunkturrapport släpps på onsdag nästa vecka.

Liv Hakimi Fard (Riksbanken) berättade att deras företagsundersökning pågår och den ska publiceras den 10 juni. Arbete med betalningsstatistiken pågår och en ny föreskrift ska färdigställas. Det arbetas också med ett staff memo med kartläggning av utrikeshandeln och fokus på tullar. Till arbetet används TIVA-databasen (Trade In Value Added) och arbetet ska förhoppningsvis vara klart inom en vecka.

Ellen Khan (Teknikföretagen) informerade om att en ny konjunkturrapport släpptes idag. Det arbetas också med en rapport om svensk konkurrenskraft ur ett internationellt perspektiv samt en rapport som görs tillsammans med motparterna, facken inom industrin.

Ylva Hedén Westerdahl (Konjunkturinstitutet) berättade att de har ett uppdrag att utreda migrationens finansiella nettokostnad. Det har skrivits en litteraturöversikt och flera andra myndigheter har också bidragit. Sju forskare skriver en antologi som ska presenteras den 5 juni. Konjunkturbarometern som publiceras om två veckor innehåller några nya frågor kopplade till handelskriget, som t.ex. ifall företagen tror att handeln eller investeringarna kommer att påverkas.

Henrik Siverbo (Finansdepartementet) nämnde att prognosarbete pågår och nästa rapport kommer under andra halvan av juni. Det har varit veckovisa pressträffar med finansministern den senaste tiden.

Andrea Femrell (Näringslivets regelnämnd) berättade att de undersöker förekomsten av överimplementering av EU-rätten i svenska regler under en tioårsperiod för ett antal myndigheter. Man håller nu på med kvalitetssäkring av underlaget som har tagits fram med hjälp av AI.

NNR kommer att släppa en rapport under juni som baseras på en enkät till företagen med frågor om deras upplevelser av regelbördan samt tillväxthinder.

NNR har tittat på ett antal myndigheters rapporter till följd av deras uppdrag i regleringsbrevet om att arbeta med regelförenkling. SCB ingår inte bland dessa myndigheter, men följs särskilt av NNR.

Det pågår ett samarbete med SKR, som är samordnare vad gäller den offentliga sektorns uppgiftslämnande, om hur uppgiftslämnarbördan kan minskas.

Henrik Larsson (Finansinspektionen) informerade om att en stabilitetsrapport publiceras idag. Det är en kortare rapport nu under våren och en större rapport planeras till hösten. Det sker ingen pressträff idag, men det

kommer det att bli till hösten. FI har svarat på en remiss om ifall statistik om den kommersiella fastighetssektorn ska ingå i den officiella statistiken. Ett förslag är att ta upp det på ett kommande användarrådsmöte om det blir någon ny statistik av detta.

Anders Bergvall (Handelsbanken) nämnde att det pågår löpande arbete med analyser. Det arbetas också med en rapport om skogsfastigheter. Nästa vecka publiceras en rapport som är en fördjupning av en tidigare rapport som släpptes i april.

Ann-Sofie Öberg (Ekonomistyrningsverket) berättade att prognosarbete pågår och nästa rapport släpps den 18 juni. Som alla andra tittar man på effekterna av tullar.

Mattias Bruér (Riksgälden) informerade om att de har gått över till att skriva två statsutlåningsrapporter per år, från tidigare tre rapporter. Årets första rapport släpps nästa vecka.

Lena Sellgren (Business Sweden) informerade om att exportchefsindex släpptes den 8 maj. Tullarna tynger ner synen på framtiden. I delindex från sex regioner så föll Nordamerika till den lägsta uppmätta siffran. Det görs rapporter om globala ekonomiska utsikter två gånger per år. Internt görs även interimsuppdateringar. Det pågår ett projekt om tjänsteexport som ska släppa en delrapport innan midsommar. Man tittar också på sourcing (inköp i utlandet till tillverkning i Sverige). Det gjordes en likadan rapport 2022 och man kollar nu på om läget har förändrats. Denna rapport kommer också innan midsommar.

Business Sweden har skapat en grupp som arbetar löpande med geopolitisk rådgivning och sammanställer ett nyhetsbrev som det går att prenumerera på.

Alla ordföranden för SCB:s olika användarråd träffade nyligen SCB:s dåvarande GD. Verksamhetsrapporterna som skrivs av användarråden uppskattas av SCB. Det pågår en del spännande arbete med AI på SCB. I många nyrekryteringar efterfrågas programmeringserfarenhet.

Per Andreasson & Mattias Björling (SCB) berättade att det krävs besparingar efter en felaktig pensionsprognos. SCB drar bland annat ner på antalet publikationer för SVEK till en gång per kvartal, från 11 per år.

Det pågår diskussioner om den nya ENS-manualen. Den skulle införas 2029, men flera länder vill skjuta på införandet.

SCB har fått en ny GD, Eva-Lo Ighe, som kommer att ha en internkonferens med alla chefer på SCB nästa vecka. Då ska man bland annat diskutera planen för de kommande åren samt strategiska mål.

Det pågår diskussioner på Eurostat om globala företag, digitalisering och hållbarhet. Två saker man trycker extra på är de europeiska företagens konkurrenskraft (som kan leda till ny statistik) och säkerhet (strategiska beroenden m.m.). En tvärgående fråga är minskning av företagens uppgiftslämnarbördor. Omställning till nya datakällor och att sammanvända befintlig statistik är två vägar till minskad börda som SCB redan arbetar med.

5 Två officiella mått på industrins kapacitetsutnyttjande – avveckling av SCB:s kapacitetsutnyttjande?

För diskussion (Björn Forssell, Karl Sahlberg & Marcus Jansson)

Industrins kapacitetsutnyttjandes främsta ändamål är att kvartalsvis belysa nivån och utvecklingen av industrins kapacitetsutnyttjande, det vill säga kvoten mellan faktisk produktion och full produktionskapacitet. Det är officiell statistik som har funnits sedan 1980, men den är inte EU-reglerad.

Kapacitetsutnyttjandet ingår numera i den officiella statistiken under KI:s område, i Konjunkturbarometern. SCB:s undersökning är därmed kanske överflödig?

Några viktiga användare av SCB:s kapacitetsutnyttjande är Riksbanken, Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet. Statistiken används för konjunkturbedömningar, branschstudier, marknadsanalyser och prognoser. Statistiken får inte mycket utrymme i media.

KI:s barometer går tillbaka till 1996 och statistiken är jämförbar med andra EU-länder. Vid jämförelse mellan SCB:s och KI:s mått kan man se att mönstren är snarlika, men nivåerna skiljer sig då SCB har en högre nivå av kapacitetsutnyttjande. KI har ett större urval men lägre svarsfrekvens än SCB. KI:s undersökning är fortfarande inte obligatorisk. SCB samlar in de 700 största företagen och har en svarsfrekvens på cirka 80 procent. KI samlar in 1400 företag och har en svarsfrekvens på cirka 40 procent. Det är inte bestämt huruvida KI ska göra sin undersökning till obligatorisk framöver.

Det finns också vissa skillnader i frågeformuläret mellan de två undersökningarna. KI frågar om nuvarande kapacitetsutnyttjande, SCB frågar om det senaste kvartalets kapacitetsutnyttjande. SCB har också en följdfråga om orsaken till lägre kapacitetsutnyttjande. En fördjupning publicerades för några månader sen där SCB och KI tittade närmre på vad som skiljer de två måtten åt. I de inkomna svaren till SCB är det mycket mer vanligt att företag svarar att kapacitetsutnyttjandet är exakt 100 procent. Efter uteslutning av många möjliga orsaker till detta så verkar det vara blankettens utformning och frågornas formulering som är förklaringen.

SCB föreslår att industrins kapacitetsutnyttjande avvecklas hos SCB, men fortsätter att publiceras fram till 2025 kvartal 4, vilket innebär att sista publiceringen sker i februari 2026.

Det är några frågor som SCB skulle vilja ha synpunkter på från användarrådet:

- Hur använder ni er av SCB:s statistik om industrins kapacitetsutnyttjande i dagsläget?
- Ser ni några utmaningar med SCB:s förslag på avveckling?
- Är den föreslagna avvecklingstiden tillräckligt lång för att ni ska kunna anpassa er och övergå till eventuellt annat mått?

- **Medskick:** Om ni har ytterligare skriftliga kommentarer ber vi er skicka dessa senast 23:e maj.

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Statistiken används för att förstå läget för industrin i Sverige och som input till prognoser.

Vi tittar inte så mycket på detaljerna och hade inte koll på de nya följdfrågorna om orsak.

Det finns ingen poäng med att ha två likadana undersökningar, sett till uppgiftslämnarbördan. Speciellt inte om KI:s undersökning blir obligatorisk.

SCB har en längre tidsserie. Även om SCB avvecklar måttet kanske historiken kan finnas kvar?

SCB: Den kan finnas kvar på hemsidan.

KI: Vi har inga planer på att länka ihop SCB:s historik med vår tidsserie.

Vad är SCB:s besparing i pengar för detta?

SCB: Undersökningen är en del av en annan undersökning så det är ingen stor besparing. Det handlar mer om att en uppgift endast ska samlas in en gång.

KI:s mått är mer detaljerat då det kan brytas ner på tvåsiffriga SNI-koder. SCB publicerar bara på totalen.

Den föreslagna avvecklingstiden är rimlig.

6 Mot ett samordnat ekonomisk-statistiskt system

För information (Sebastian Rask & Olof Landberg)

Samordning har alltid varit en viktig del av den ekonomiska statistiken, där inte minst NR är en naturlig punkt för samordning. Från och med 2021 har vi en gemensam EU-förordning som reglerar företagsstatistiken (EBS). Projekten kring statistiska enheter resulterade i att flera undersökningar gjordes om för att bli mer samordnade, med implementering referensår 2022. För undersökningarna inom den årliga företagsstatistiken eftersträvar man perfekt harmonisering, helst ner på företagsnivå.

Statistikproduktionen på SCB följer en fastställd process och det går att arbeta med samordning i alla delprocesser, som t.ex. populationer, variabler och definitioner, data, urval, metoder och principer för redovisning m.m.

Två saker som vi ska prata mer om idag är samordning av populationer för årgångsstatistiken och samordning mellan ekonomisk korttidsstatistik och årsstatistik.

Samordning av populationer

SCB har länge arbetat med samordning av urval genom frysning av företagsregistret vid fasta tidpunkter (november för årsstatistiken). En nyhet är

att man nu har börjat ta fram en gemensam årgångsram för årsstatistiken. Målet med en årgångsram är att man i efterhand skapar den bästa population man kan med hjälp av alla tillgängliga datakällor. Målet är att mäta hela året istället för en fix tidpunkt. Vid en frysning i november missar man främst en del små företag som har lagt ner verksamheten under året eller som startar i december. Med hjälp av administrativa källor (SRU, AGI, MOMS) kan man avgöra vilka företag som faktiskt har bedrivit någon verksamhet under året istället för vilka som haft intention att bedriva verksamhet. Företag som inte gör några avtryck i några register släcks ner. Till årgångsramen sker också profilering för att sätta samman statistiska enheter samt förädling av egenskaper såsom bransch utifrån statistiken.

Efter implementeringen av EBS, när 10 statistikområden fått en gemensam förordning, har Eurostat ökat ambitionen gällande samordning. Den lösning vi har skapat för att nå perfekt harmoniserad statistik är att årgångsramen blir den centrala punkten och att målet är ett mer gemensamt slutligt datalager där data från undersökningar som t.ex. Företagens Ekonomi, Utlandsägda företag, Företagens Demografi, Innovationsundersökningen och FoU i företagssektorn kan samlas i en tabell.

Statistiken som använder samma årgångsram är nu perfekt harmoniserad från att tidigare haft en del differenser. I ett första skede gäller det undersökningarna Företagens Ekonomi, Företagens Demografi och Utlandsägda företag. Från årgång 2024 är målet att årgångsramen ska implementeras bredare och vara ett nytt samordningsverktyg för hela den ekonomiska årsstatistiken.

Att koppla ihop olika undersökningar på mikronivå gör också att man kan skära i statistiken på nya sätt. Detta är egentligen inget nytt, men är främst vanligt i forskningssyfte. Eurostat har ganska länge arbetat för att vi ska använda mikrodatalänkning (MDL) som koncept för att kunna belysa nya fenomen, vilket blir mycket enklare när man har en så tydlig gemensam infrastruktur. Några exempel på frågor man enklare kan arbeta med är:

- Tillgångar och skulder för nystartade företag.
- Lönsamhet för globala företag
- Tillväxt för innovativa företag
- Ekonomiska förutsättningar året innan företag går i konkurs
- Snabbväxande företags skuldsättning
- Växer exporterande företag snabbare?

Den här typen av frågor är något Eurostat vill fokusera på och de kommer börja publicera mer statistik gemensamt mellan områden. Vi står nu med frågan vad vi ska göra nationellt och vad vi ska ha för målsättning gällande mikrodatalänkning som en del av officiell statistik.

Samordning mellan ekonomisk korttidsstatistik och årsstatistik

Primärstatistiken harmoniseras inom NR för att hänga ihop, men primärstatistiken hänger däremot inte ihop om andra användare vill använda olika undersökningar tillsammans. Det finns flera källor med olika periodicitet för samma variabel som visar olika bilder av ekonomin. Kan vi harmonisera primärstatistiken så att de olika undersökningarna blir jämförbara? Kan vi öka kvaliteten i konjunkturstatistiken så att revideringarna av BNP blir mindre?

Det har pågått ett arbete med att harmonisera Ekonomisk statistik på kvartal (ESK) och Företagens ekonomi (FEK). Strukturstatistik som FEK håller en hög kvalitet och detaljeringsgrad och är huvudkälla till årsberäkningarna av BNP. Vi betraktar den rent principiellt som "facit", men den publiceras med lång eftersläpning vilket gör den oanvändbar i stabiliseringspolitik. Konjunkturstatistik som ESK håller förhoppningsvis tillräckligt hög kvalitet och detaljeringsgrad. Den är huvudkälla till kvartalsberäkningarna av BNP och betraktas rent principiellt som en indikator/prognos på strukturstatistiken. Diskrepanser i skattningarna mellan konjunktur- och strukturstatistiken är grunden till varför BNP revideras i årsberäkningarna.

På samma sätt som NR harmoniserar sina beräkningar mellan kvartal och år har man nu i ESK harmoniserat mot FEK. Detta görs genom användning av modeller som anpassar nivåerna i FEK till kvartalsmönster i ESK för de årgångar som är tillgängliga i båda undersökningarna. För de senare perioderna blir nivån en framskrivning. Statistiken revideras sedan när en ny årgång av FEK publiceras.

Den ökade jämförelsen mellan ESK och FEK gör också att man enklare kan hitta företag som rapporterar olika värden till de olika undersökningarna. Förhoppningsvis kan kontakter med berörda företag minska skillnaderna i framtiden, och därmed minska storleken på revideringarna i statistiken.

Tanken är att vi ska arbeta vidare med samma metoder för andra undersökningar för att samordna nivåer mellan strukturstatistiken och konjunkturstatistiken. Samt eventuellt mellan månads- och kvartalsprodukter.

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Det är bra om ökad harmonisering leder till minskade revideringar. Det underlättar också om historiken stämmer mellan kvartal och år.

Vi ser positivt på samordning ur ett användarperspektiv.

Har ni funderat på hur man kan tillgängliggöra uppgifterna som kan tas fram från sammanlänkade undersökningar?

SCB: Eurostat har tidigare gjort nedslag i olika frågor i projektform. Nu har det öppnats upp att det kan inkluderas i lagstiftningen. Det kan eventuellt då leda till ett antal nya tabeller för publicering. SCB tänker delta mer aktivt i kommande mikrodatalänkingsprojekt.

7 SNI 2025 - lägesuppdatering

För information (Love Sintring, Marcus Lundgren & Anna Björk)

SNI står för Standard för svensk näringsgrensindelning och är främst en statistisk standard där SNI är den svenska versionen av den europeiska näringsgrensstandarden NACE. SNI och NACE är identiska på de fyra första nivåerna, därutöver har Sverige en femte nationell nivå. SNI-koder används för att beskriva den verksamhet som bedrivs i ett företag eller i en organisation. I december lanserar SCB uppdaterade SNI-koder, SNI 2025. Förändringen sker för att stämma överens med en ny version av branschkode inom EU. Det är SCB som ansvarar för klassifikationen SNI och Skatteverket som ansvarar för inhämtandet av SNI-koder via företagsregistreringen.

För de flesta företagen innebär ändringen till SNI 2025 att man får en ny kod, men med samma innehåll som idag. För omkring 30 procent av företagen kommer SNI-koden dock att delas upp och delar av innehållet flyttas till andra koder. Berörda företag kan ändra nuvarande SNI-kod till den nya via en e-tjänst på verksamt.se som kommer att vara öppen mellan 27 januari och 21 november i år. Ett par tusen företagare har ändrat till SNI 2025-koder hittills och nästan 60 000 har besökt tjänsten.

SNI-projektet på SCB har löpande kontakt med ett flertal organisationer som exempelvis Svenskt Näringsliv, Företagarna, Småföretagarnas Riksförbund, Svensk Handel, Visita, FAR och Srf konsulterna för att med deras hjälp informera om den uppdaterade klassifikationen. Projektet samarbetar även med kommunikatörer på både Skatteverket och verksamt.se för att sprida informationen. Mer information finns på [SNI 2025](https://sni2025.se).

Efter att alla företag har fått nya SNI-koder i företagsregistret kommer den nya nomenklaturen implementeras löpande i statistiken. Först ut i början av 2026 är vissa uppdrag till Riksbanken och delar av arbetsmarknadsstatistiken. Företagens ekonomi kommer att gå över under 2027, stora delar av den ekonomiska korttidsstatistiken under 2028 och Nationalräkenskaperna under 2029. Det pågår nu diskussioner på SCB om huruvida man ska samordna när de olika undersökningarna ska börja publicera statistik enligt SNI 2025, med förslag på 2027 och 2028, men det ser ut som att detta inte kommer att vara möjligt. Det är främst krav från EU och NR som styr när undersökningarna kommer att implementera SNI 2025.

Delprojektet som arbetar med implementering i statistiken kommer att arbeta vidare med:

- Kommunikation, krav/behov
- Samordna övergripande frågor
 1. Tidsserier
 2. Priser/deflatering
 3. Operativt stöd
 4. Metodarbete

Vad gäller tillbakaräkning av statistiken för att skapa längre tidsserier i SNI 2025 så är det främst Eurostat som ställer kraven. För de EU-reglerade undersökningarna handlar det oftast om krav på ett fåtal årgångar (t.ex. 2022–2024). Det har inte tagits fram några centrala riktlinjer från SCB utöver kraven från EU. Tillbakaskrivningar av statistiken kommer främst att ske med en makroansats med hjälp av nyckelmatriser. NR kommer i maj 2029 publicera en tidsserie i nya SNI/SPIN från 1993 (ev. 1995) till 2027 samt kvartalen 2028 och

det första kvartalet 2029. Under 2029 kommer NR också att publicera enligt den nya ENS-förordningen. Tillbakaräkning av äldre perioder av NR sker när tid finns.

8 Övriga frågor

Inför mötet inkom en fråga om BNP-indikatorn. Hur kan man förklara diskrepanser mellan indikatorn och det ordinarie utfallet? Ett förslag är att ta upp detta på ett kommande möte. KI kan bidra med information från en studie som de har gjort. Man kan eventuellt bredda en sådan punkt och även lyfta andra indikatorer. En kommentar är att BNP-indikatorn är klassad som experimentell statistik, så man kanske ska vara mer försiktig med hur man flashar med den.

9 Summering

Det var två informationspunkter på dagordningen. Under diskussionspunkten framkom att planen för Kapacitetsutnyttjandet är att gå vidare med att avveckla produkten hos SCB.

Vi tittar vidare på BNP-indikatorn framöver, gemensamt med KI och SCB. Vi tar också upp eventuell ny statistik över kommersiella fastigheter på ett kommande möte.